

แนวทางการศึกษาและการพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน
ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

STUDY GUIDELINES AND DEVELOPMENT OF JUVENILE'S SELF-RELIANCE AND ADAPTATION
BEHAVIORS IN JUVENILE DETENTION AND PROTECTION FACILITIES

ชัชพงศ์ ไทยเพชรกุล¹, โกศล มีคุณ, ศักดิ์ชัย นิรัญทวี, และวิภาภรณ์ ภู่วัฒนกุล

Chatchapong Thaipetchkul, Kosol Meekun, Sakchai Nirantawi, and Vipaporn Phuwattanakul

วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

College of Management, University of Phayao

Email: ccponpong@gmail.com¹

Received 22 October 2022; Revised 21 June 2023; Accepted 31 October 2023.

บทคัดย่อ

สังคมต้องการคนดี คนเก่ง และคนที่มีความสุข จึงได้มีกระบวนการสร้างคนเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทั้งนี้เด็กและเยาวชนที่ดีมีคุณภาพ ย่อมเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีและมีคุณภาพในอนาคต อย่างไรก็ตาม สังคมไทยยังประสบปัญหาเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนบางกลุ่มที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม สร้างความเดือดร้อนแก่สังคม ละเมิดชีวิตและทรัพย์สินผู้อื่น ตลอดจนเกี่ยวข้องกับยาเสพติดและการพนัน ดังที่ปรากฏเด็กและเยาวชนที่ต้องคดีในกระบวนการศาลยุติธรรมและรับไว้ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน สังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้บางคนกระทำความผิดรุนแรง และกระทำความผิดซ้ำอย่างต่อเนื่อง พบว่าเด็กและเยาวชนจำนวนไม่น้อยที่พ้นไปจากสถานพินิจยังคงมีปัญหากับตนเองและสังคมเช่นเดิม แสดงให้เห็นถึง “การไม่สามารถพึ่งตนเองและไม่สามารถที่จะปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้” บทความนี้ได้นำเสนอแนวทางในการศึกษาและพัฒนาพฤติกรรม การพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยใช้รูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม ของ Magnuson & Endler (1977) เป็นกรอบแนวคิดการสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุพร้อมกับการสร้างทักษะหรือพฤติกรรมนั้นโดยตรง

คำสำคัญ: การพึ่งตนเอง; การปรับตัว; เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง; สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

Abstract

Society requires individuals who are not only good and talented but also content and fulfilled. Consequently, it is imperative to establish a process for nurturing individuals to ensure sustainable development. Moreover, children and young people of high quality are more likely to mature into upstanding adults in the future. Nonetheless, Thai society grapples with issues concerning certain groups of children and young individuals displaying inappropriate behavior, which leads to social distress. They engage in activities that infringe upon the lives and property of others and may become involved in drug use and gambling. This is evident in

the Juvenile Detention and Protection Facilities affiliated with the Department of Juvenile Observation and Protection. Some of these juveniles commit violent offenses and continue to re-offend persistently. A significant portion of the children in these Juvenile Detention Homes struggle to address their issues independently and encounter difficulties in adapting to society. This underscores a ‘lack of self-sufficiency and an inability to integrate into society.’ Consequently, this paper introduces guidelines for researching and fostering self-reliance and adaptive behaviors in children and youth within juvenile detention and protection facilities. Magnuson & Endler (1977) employ an interactionist model as a conceptual framework to establish causal factors and directly develop the requisite skills or behaviors.

Keywords: Self-sufficiency; adaptation; Children and youth at risk; Juvenile Detention and Protection Center.

บทนำ

คุณภาพของบุคคลหรือผู้ใหญ่มีจุดเริ่มต้นมาจากเด็กและเยาวชนที่ดีมีความสามารถ การพัฒนาเด็กและเยาวชนดำเนินการโดยสถาบันหลักคือครอบครัวและสถานศึกษา อย่างไรก็ตาม สภาวะทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยีและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงทำให้ เด็กและเยาวชนจำนวนไม่น้อยดำเนินชีวิตไม่เหมาะสมก่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสร้างความเดือดร้อนแก่ตนเองครอบครัวและสังคม โดยเป็นทั้งผู้กระทำและถูกละเมิดสิทธิ มีพฤติกรรมทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกาย ชีวิตและทรัพย์สิน ใช้ยาเสพติด และแนวโน้มในการก่ออาชญากรรมและกระทำที่ผิดซ้ำอย่างต่อเนื่อง รวมถึงปัญหาทางจิตเวชหรือบุคลิกภาพจากการเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมและภัยจากยาเสพติด (Thasuk Chanprasert, 2011; Tawanchai Mitpracha, 2014; Siriwan Kamonsuksathit, 2020) ผลพฤติกรรมดังกล่าวทำให้เด็กและเยาวชนบางส่วนถูกดำเนินคดี ส่งไปแก้ไขบำบัด และฟื้นฟูที่หน่วยงานสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน สังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และเมื่อได้รับการปล่อยตัวส่วนใหญ่จะพบกับปัญหาในเรื่องของการพึ่งพาตนเอง การคบเพื่อน การปรับตัวในการอยู่ร่วมกันหรือทักษะในการดำเนินชีวิตกับคนอื่นในสังคม

ดังนั้น “ความสามารถพึ่งตนเอง (ลดการพึ่งผู้อื่น) และปรับตัว” จึงเป็นพฤติกรรมที่สำคัญในการอยู่ร่วมกับชุมชนและสังคม และจากการทบทวนวรรณกรรมทางการบริหารการศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์ที่เชื่อมโยงถึงเด็กและเยาวชน พบปัจจัยเชิงสาเหตุสำคัญของพฤติกรรมพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนที่น่าจะเชื่อมโยงสู่แนวทางการการศึกษาพัฒนาเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนต่อไป

องค์ความรู้และความเชื่อมโยงของตัวแปรต่างๆที่อยู่ในขอบข่ายของการศึกษา

ตัวแปรต่างๆที่อยู่ในขอบข่ายของการศึกษาและความเชื่อมโยงกันของตัวแปรเหล่านั้นจะมีความชัดเจนต้องอาศัย แนวคิดหรือรูปแบบที่เข้าใจง่าย ในการศึกษาเพื่อตรวจสอบองค์ความรู้ครั้งนี้ ได้ใช้รูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (Interaction Theory) ของ Magnuson & Endler (1977, อ้างถึงใน Bhanthumnavin, D. (2005). pp 2-7 และ Bhanthumnavin, Dj. (2007). pp85-93) บทความนี้นำเสนอแนวทางพัฒนาการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยกำหนดกรอบตัวแปรเชิงเหตุ เป็นกลุ่มตัวแปรอิสระ 3 กลุ่มคือ กลุ่มตัวแปรด้านสถานการณ์ทางสังคม กลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะเดิมและกลุ่ม

ตัวแปรด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ เริ่มจากการศึกษาตัวแปรที่เป็นผลคือ พฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัว กับตัวแปรที่เป็นกลุ่มปัจจัยเชิงสาเหตุ ดังนี้

พฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

1. การพึ่งตนเอง: แนวคิดและวิธีการวัด นักวิชาการให้ความหมายการพึ่งตนเองว่า เป็นสถานะของบุคคลอันแสดงให้เห็นการดำเนินชีวิต และการสร้างภาพลักษณ์ที่มีแนวคิดพฤติกรรมเป็นของตนเองด้วยความพยายามและพัฒนาทักษะพฤติกรรมต่างๆที่จำเป็นในการบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ จากการศึกษาเอกสารงานวิจัย นักวิชาการได้สรุปลักษณะพฤติกรรมการพึ่งตนเองที่เด่นชัดของเด็กและเยาวชนคือพฤติกรรมการเรียนและการคบเพื่อน และด้านการดำรงชีวิตและเศรษฐกิจ (Blackbum, 1994; Nasongo J.W. and Musung L.L. 2009 อ้างถึงใน Sainhom, J. (2019). แบบวัดการพึ่งตนเองของเด็กและเยาวชน เป็นมาตราประเมินรวมค่า (Summated rating scale) ที่มีข้อความประกอบมาตรา (Rating Scale) 3-4 ระดับ เช่นตั้งแต่ “จริง” ถึง “ไม่จริงเลย” (Dan Paiboonphon, P. (2007); Patngan S. (2007) ดังนั้นจึงอาจวัดพฤติกรรมการพึ่งตนเองในด้านการเรียนและการคบเพื่อน และด้านการดำรงชีวิตและเศรษฐกิจของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเป็น 4 ระดับ ได้เช่นกัน

2. การปรับตัว: แนวคิดและวิธีการวัด ดังนี้ การปรับตัวหมายถึงผลที่เกิดจากความสามารถและความพยายามของบุคคลในการที่ตอบสนองแนวทางที่เปลี่ยนไปจากเดิมที่เคยกระทำเพื่อให้ปัญหาที่เผชิญหมดไป รวมถึงการปรับตัวตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงจากเดิมเพื่อให้ดำรงชีวิตได้กับสภาวะสิ่งแวดล้อม หรือตามบริบททางสังคมนั้น (Bhanthumnavin, D. (2009); Choudthysong, C. (2017); Saisombat P. and Suwankiri D. (2022.) ในการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พบพฤติกรรมการปรับตัวของเด็กและเยาวชนที่สำคัญ 2 ด้านคือ ด้านการเรียนและการคบเพื่อน และด้านการดำรงชีวิตและเศรษฐกิจ เช่นงานวิจัยของ Boonpa S. (2019) เป็นต้น การปรับตัวของเด็กและเยาวชนใช้แบบวัดเป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า (Rating Scale) มีหลายระดับเช่น 5-6 ระดับ ตั้งแต่ “ตรงมากที่สุด” ถึง “ไม่ตรงเลย” เช่นงานวิจัยของ Vijayaram, N., Chaisenadallas, J., Nabkesorn, C., and Prathumsri, V. (2016); Boonpa S. (2019) ทั้งนี้แตกต่างกันตามกลุ่มศึกษา การปรับตัวของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน อาจให้ใช้แบบวัดประเมินรวมค่า (Rating Scale) 4 ระดับ เพื่อให้เหมาะสมกับช่วงวัย

จากการศึกษาดังกล่าว แนวทางที่ควรพัฒนาพฤติกรรมเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนคือ “พฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน” ด้านการเรียนและการคบเพื่อน และด้านการดำรงชีวิตและเศรษฐกิจ โดยสามารถใช้แบบวัดที่เป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า จำนวน 5-10 ข้อ มีข้อความประกอบมาตรา 4 ระดับ ตั้งแต่ “จริง” ถึง “ไม่จริงเลย” ในการวัดพฤติกรรม

ปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน

สำหรับปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน มีการศึกษา 3 กลุ่มตัวแปรคือ

1. กลุ่มตัวแปรปัจจัยด้านสถานการณ์ทางสังคม เป็นลักษณะที่บุคคลรับรู้สิ่งที่อยู่รอบตัวและแสดงพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์กับสิ่งรอบตัวนั้น ได้แก่

1.1 การมีตัวแบบคนใกล้ชิด

นักวิชาการที่ได้ศึกษาสรุปให้หมายว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมและถ่ายทอดทางวัฒนธรรมที่ขัดเกลาให้บุคคลเกิดกระทำจากการสังเกตและเลียนแบบผู้ที่อยู่ใกล้ชิดคุ้นเคยและเห็นผลประโยชน์จากการ

แสดงออกของบุคคลที่มีความสัมพันธ์ (Bandura ,1977; Bhanthumnavin, D. (1995), p 5) การวัดตัวแบบคนใกล้เคียงส่วนใหญ่เป็นแบบวัดมาตราประเมินรวมค่า (Summated rating scale) มีข้อความตั้งแต่ 10-15 ข้อ มาตราประเมิน 3-5 ระดับ เช่นเริ่มตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” (Bhanthumnavin, Dj. (2013); Pinpradit, N. (2014) ในการวิจัยพบการมีตัวแบบคนใกล้เคียงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของนักเรียนนักศึกษาและเยาวชนหลายลักษณะ เช่น พฤติกรรมการใช้เทคโนโลยี พฤติกรรมการพึ่งตนเอง (Chanchanakit, N. (2005).; Sainhom, J. (2019) ดังนั้นจึงคาดว่า การมีตัวแบบคนใกล้เคียง จะเป็นตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุสำคัญของพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

1.2 การสนับสนุนทางสังคม

นักวิชาการที่ศึกษาให้ความหมายว่า เป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้นหรือเสริมเพื่อให้บุคคลเกิดพฤติกรรมที่พึงปรารถนา โดยการสนับสนุนทางสังคมที่สำคัญมี 3 ด้านคือ ด้านจิตใจอารมณ์ ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวัสดุอุปกรณ์ (Gurung, 2006; Bhanthumnavin, 2000) โดยในงานวิจัยนิยมใช้แบบวัดมาตราประเมินรวมค่า จำนวนข้อความ 8-15 มีข้อความประกอบมาตรา 4-6 ระดับ (Chandrawongsa, Y. (2015); Bualua, K. and Bhanthumnavin, D. (2018) ในการศึกษาพบว่า การสนับสนุนทางสังคมเชื่อมโยงกับพฤติกรรมเด็กและเยาวชน เช่น พฤติกรรมที่แสดงความมั่นใจในตนเอง การเรียนและการใช้เทคโนโลยี (Buasri, T. (2007); Chayutsahakij, N. (2014) จึงคาดว่า การสนับสนุนทางสังคมเป็นตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุสำคัญของพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

1.3 การรับอิทธิพลจากสื่อสังคมออนไลน์

เป็นการที่บุคคลได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อสังคมออนไลน์ (social media) และเรียนรู้ในช่องทางที่หลากหลายของสื่อเหล่านั้น ทำให้บุคคลรับรู้สภาพสังคมที่มีลักษณะพฤติกรรมเชิงบวกและเชิงลบในการดำเนินชีวิตต่างๆ (Millison, 2002 อ้างถึงใน Wongsitisart S. (2006); Srif, P. (2009) นักวิชาการนิยมใช้แบบวัดเป็นแบบมาตราประเมินรวมค่าจำนวนข้อ 10-15 ข้อ มีข้อความประกอบมาตรา 4-6 ระดับ เช่น Chaisuwan, B., and Prajaknet P. (2015) ในงานวิจัยพบการรับอิทธิพลออนไลน์เชื่อมโยงพฤติกรรมสำคัญของเด็กและเยาวชนพบได้ในหลายลักษณะแตกต่างกัน เช่น พฤติกรรมการค้นหาการสำรวจทดลองอัตลักษณ์ตนเอง พฤติกรรม การรับรู้ข่าวสารและการใช้เทคโนโลยี (Boonpap Common, T. (2013); Chaisuwan, B., and Prajaknet P. (2015) ดังนั้นคาดว่า การรับอิทธิพลจากสื่อสังคมออนไลน์เป็นตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุสำคัญของพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

1.4 การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว

นักวิชาการให้ความหมายว่า เป็นการถ่ายทอดลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองใกล้เคียงทำให้บุคคลมีวิถีชีวิตที่พฤติกรรมตนปฏิบัติตามค่านิยม ในสังคมไทยมักพบการอบรมเลี้ยงดูที่สำคัญมี 2 แบบคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนแสดงออกถึงความรักห่วงใย และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ อธิบายให้เหตุผลหากกระทำไม่ถูกต้อง (Bhanthumnawi, D. and Vanintanon, N. (1993); Broom & Selznick, 1971 อ้างถึงใน Isarawat S. (1999) การวัดการอบรมเลี้ยงดู นิยมใช้แบบวัดมาตราประเมินรวมค่า มีข้อความประกอบมาตรา 4- 6 ระดับ เช่นตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เช่นงานวิจัยของ ดุจเดือน พันธุมนาวิ (2556) ในงานวิจัยพบการอบรมเลี้ยงดู พบบทบาทความสัมพันธ์เชื่อมโยงพฤติกรรมเด็กและเยาวชนในลักษณะที่ต่างกันไป เช่นพฤติกรรมดูแลญาติผู้ใหญ่พฤติกรรมรับผิดชอบต่อหน้าที่ (Krenvans & Gibbs, 1996 อ้างถึงใน Bhanthumnavin, Dj. (2013) ดังนั้นจึงคาดว่า การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวเป็นตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุสำคัญของพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ดังนั้นจากที่ประมวลเอกสารกลุ่มตัวแปรปัจจัยด้านสถานการณ์ทางสังคมได้พบกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมที่สำคัญได้แก่ การมีตัวแบบคนใกล้ชิด การสนับสนุนทางสังคม การรับอิทธิพลสื่อสังคมออนไลน์ และการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว จึงคาดว่ากลุ่มตัวแปรนี้จะมีมากกว่าหนึ่งตัวแปรที่เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุสำคัญของพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

2. กลุ่มตัวแปรปัจจัยตัวแปรด้านจิตลักษณะเดิม เป็นจิตลักษณะที่สะสมตั้งแต่เด็กและติดตัวบุคคลมาในสถานการณ์หนึ่งๆและได้รับการถ่ายทอดทางสังคม ตัวแปรที่สำคัญได้แก่

2.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพึ่งตนเองและการปรับตัว

นักวิชาการให้ความหมายว่า คือสิ่งที่สะสมจากการศึกษาค้นคว้าและผ่านการคิดเชื่อมโยงหรือการกระทำจากประสบการณ์เพื่อให้เกิดความเข้าใจนำไปสู่การคิดวิเคราะห์สังเคราะห์และตัดสินใจในสถานการณ์ต่างๆ (Office of the public Sector Development Commission and Thailand Productivity Institute (2005) เช่น การมีประสบการณ์ การนำความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหา (Khanasri L. and Imwiangthong S., 2022) การวัดความรู้ในเนื้อหาเรื่องราวเหตุการณ์ต่างๆมีทั้งเป็นข้อสอบเลือกตอบ หรือเป็นแบบมาตราประเมินรวมค่า จำนวนข้อ 10-20 ข้อ นิยมใช้ข้อความประกอบมาตรา 4 ระดับ เช่นงานวิจัยของ Panthumwongsa, P. (2010) หรือ Phankhawanich, N. (2014) ในการศึกษางานวิจัย พบบทบาทสำคัญของความรู้ความเข้าใจเชื่อมโยงกับพฤติกรรมเด็กและเยาวชนได้หลายลักษณะ เช่น พฤติกรรมการประหยัด ความหลักเศรษฐกิจพอเพียง พฤติกรรมพอเพียงของนักเรียน (Malinil, K. (2009); Phankhawanich, N. (2014) ดังนั้นจึงคาดว่า ความรู้ความเข้าใจการพึ่งตนเองและการปรับตัวจะเป็นปัจจัยเชิงสาเหตุสำคัญของพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

2.2 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

นักวิชาการให้ความหมายว่าเป็นแรงผลักดันที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลรู้ว่าพฤติกรรมตนได้รับการประเมินซึ่งอาจเป็นสิ่งที่พอใจหรือไม่พอใจเมื่อกระทำ ซึ่งแตกต่างกันตามภูมิหลังหรือสถานการณ์ที่ตนเผชิญ (Wantaneyatrakoon, K., (2010); Sainhom, J. (2019) เช่นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน นักวิชาการนิยมใช้แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นแบบวัดมาตราประเมินรวมค่า มีข้อความประกอบมาตราตั้งแต่ 4-6 ระดับ เช่นตั้งแต่ “จริงมากที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เช่นงานวิจัยของ Vanintanon, N., (2014) ในงานวิจัยได้พบบทบาทสำคัญของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่เชื่อมโยงพฤติกรรมของนักเรียนนักศึกษาเยาวชนลักษณะแตกต่างกันไปเช่น การสร้างองค์ความรู้ของนักเรียน ความพร้อมในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ เช่นงานวิจัยของ Hakim, C. and Krongmang, K. (2020) จึงคาดว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะเป็นตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุสำคัญของพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

2.3 การมีวินัยในตนในการพึ่งตนเองและการปรับตัว

นักวิชาการที่ศึกษาให้หมายว่า เป็นพฤติกรรมที่บุคคลได้พัฒนาด้วยการเสริมแรงและการลงโทษจากสิ่งแวดล้อมภายนอกโดยการควบคุมความคิดความรู้สึกและการกระทำของตนที่กระทำด้วยเหตุผลและความอดทนเพื่อบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ (Bandura (1986 อ้างถึงใน Boonpa S. (2019).) การวัดการมีวินัยในตน นิยมใช้แบบวัดมาตราประเมินรวมค่ามีข้อความประกอบมาตรา 4- 6 ระดับ เช่น ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ทั้งนี้ขึ้นกับลักษณะกลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา (Charoenrat, L. (2012); Boonpa S. (2019).) ในการศึกษา งานวิจัยได้พบบทบาทการมีวินัยในตนเชื่อมโยงกับพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนลักษณะแตกต่างกัน เช่น พฤติกรรมในการฝ่าฝืนอุปสรรค พฤติกรรมเตรียมพร้อมในการเรียนของเยาวชนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (Namyathong, K. (2008).; Aranthong, P. (2012) ดังนั้นจึงคาดว่า การมีวินัยในตนในการพึ่งตนเองและการ

ปรับตัวจะเป็นตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุสำคัญของพฤติกรรมกาฟังตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ในการประมวลเอกสารเกี่ยวกับกลุ่มตัวแปรปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิมได้พบตัวแปรที่สำคัญได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในการฟังตนเองและการปรับตัว แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการมีวินัยในตนในการฟังตนเอง และการปรับตัว พบว่าทุกตัวแปรมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่สำคัญของเด็กนักเรียนนักศึกษาและเยาวชน จึง คาดว่าในกลุ่มตัวแปรนี้จะมีมากกว่าหนึ่งตัวแปรที่เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุสำคัญของพฤติกรรมกาฟังตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

3. กลุ่มตัวแปรปัจจัยด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ ซึ่งเป็นผลของสถานการณ์รอบตัวที่เผชิญอยู่ ร่วมกับลักษณะจิตเดิมของบุคคลและมีความเชื่อมโยงเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมอย่างใกล้ชิด ตัวแปรในกลุ่มนี้คัดสรรเพื่อการศึกษาพฤติกรรมกาฟังตนเองและการปรับตัว 2 ตัวแปรสำคัญดังนี้

3.1 ความเชื่ออำนาจในตนในการฟังตนเองและการปรับตัว

นักวิชาการศึกษาให้ความว่า เป็นความสามารถในการทำนายความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุหนึ่งและผลหนึ่งและความเชื่อที่ว่าตนสามารถควบคุมให้เกิดผลนั้นตามที่ต้องการได้ (Rotter, 1966 อ้างถึงใน Bhanthumnavin, D. (1995); Sainhom, J. (2019); Boonpa S. (2019) เช่นเชื่อว่าตนควบคุมผลได้แม้มีอุปสรรคในการฟังตนเองและการปรับตัว นักวิชาการนิยมใช้แบบวัดมาตรฐานรวมค่า จำนวน 10-20 ข้อ และมีข้อความประกอบมาตรวัด 4-6 ระดับ เช่น ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” (Sainhom, J. (2019), 2562; Boonpa S. (2019) จากการศึกษางานวิจัยได้พบบทบาทสำคัญความเชื่ออำนาจในตนเชื่อมโยงกับพฤติกรรมหลายลักษณะ เช่น พฤติกรรมฉลาดเลือกและประหยัด การมีสัมพันธภาพเพื่อการช่วยเหลือผู้อื่น (Sanamkhet N. (2007); Nansriwiseat, V. and Wongkumsin, T. (2014) ดังนั้นจึงคาดว่าความเชื่ออำนาจในตนในการฟังตนเองและการปรับตัวจะเป็นตัวแปรปัจจัยสำคัญเชิงสาเหตุสำคัญของพฤติกรรมกาฟังตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

3.2 ทักษะการฟังตนเองและการปรับตัว

นักวิชาการให้ความหมายของทักษะคิดว่า เป็นลักษณะทางจิตใจที่บุคคลได้รับผ่านประสบการณ์หรือเหตุการณ์เรียนรู้ในอดีต ทำให้เกิดการเรียนรู้เชื่อมโยงความรู้สึกนึกคิดชอบหรือไม่ชอบและตั้งใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมนั้น ทักษะจึงมีทั้งด้านบวกและด้านลบ (Solomon, 2007; Hoyer and Macinnis, 2010) เช่น มีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ และการตั้งใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมนั้น(ฟังตนเองและการปรับตัว) การวัดทัศนคตินิยมแบบวัดมาตรฐานประเมินรวมค่า จำนวนข้อความตั้งแต่10-15 ข้อ มีข้อความประกอบมาตร 4-6 ระดับ เช่นตั้งแต่ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ถึง “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” (Sainhom, J. (2019); Boonpa S. (2019); Inthasit, N., Meekun, K., Somprasong, N., and Rasanon, T. (2020) ในการศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติได้พบความสัมพันธ์หรืออิทธิพลของทัศนคติกับพฤติกรรมสำคัญต่างๆของเด็กและเยาวชนเช่น พฤติกรรมกาเสียอย่างมีสติ การฟังตนเอง และการปรับตัวด้านการเรียน (Hannok, W. (2001); Sainhom, J. (2019); Boonpa S. (2019) ดังนั้นจึงคาดว่า ทักษะการฟังตนเองและการปรับตัวจะเป็นปัจจัยสำคัญเชิงสาเหตุของพฤติกรรมกาฟังตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

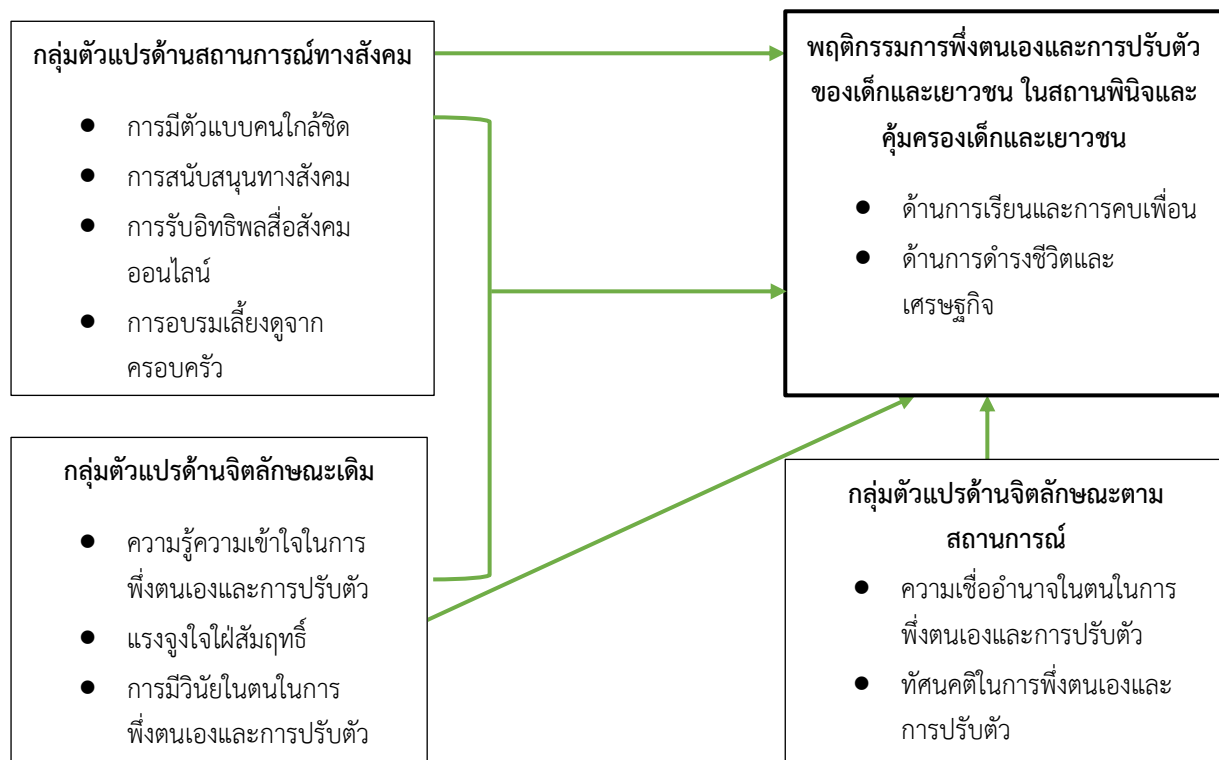
จากการประมวลเอกสารเกี่ยวกับกลุ่มตัวแปรด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ ตัวแปรที่สำคัญได้แก่ ความเชื่ออำนาจในการฟังตนเองและการปรับตัว และทักษะการฟังตนเองและการปรับตัว จึงคาดว่าในกลุ่มตัวแปรนี้จะมีมากกว่าหนึ่งตัวแปรที่เป็นตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุสำคัญของพฤติกรรมกาฟังตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

กล่าวได้ว่ากลุ่มตัวแปรปัจจัยเชิงเหตุทั้งสามกลุ่มในทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมสำคัญของการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชนด้านการเรียนและการคบเพื่อน และการดำรงชีวิตและเศรษฐกิจ จึงอาจตั้งเป็นสมมติฐานได้ว่า กลุ่มตัวแปรปัจจัยด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ เมื่อร่วมกับกลุ่มตัวแปรปัจจัยด้านสถานการณ์สังคมกับกลุ่มตัวแปรปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิม สามารถทำนายหรืออธิบายพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ได้มากกว่ากลุ่มตัวแปรปัจจัยด้านสถานการณ์ทางสังคมและกลุ่มตัวแปรปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิม หรือกลุ่มตัวแปรปัจจัยทั้งสองด้านร่วมกัน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 (Cohen, 1977)

บทสรุป

การศึกษาแนวทางพัฒนาเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมใน “การพึ่งตนเองและการปรับตัว” ด้านการเรียนและการคบเพื่อน และการดำรงชีวิตและเศรษฐกิจ เพื่อการดำรงตนเป็นคนดีมีคุณภาพและอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างปกติสุขเตรียมพร้อมกับการสู่โลกภายนอก ซึ่งจะเป็ประโยชน์สำหรับตัวเด็กและเยาวชน ครอบครัวผู้ปกครองใกล้ชิดและชุมชน นอกจากนี้เป็นการเชื่อมโยงถึงอนาคตการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพมีส่วนในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติอย่างยั่งยืน

โดยแนวทางพัฒนาพฤติกรรมการพึ่งตนเองและการปรับตัวของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ด้วยกรอบแนวคิดทฤษฎีปฏิสัมพันธ์ (Interaction Theory) ของ Magnuson & Endler (1977) อธิบายดังรูปที่ 1

รูปที่ 1: ปรับปรุงจากรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (Interaction Theory) ของ Magnuson & Endler (1977,

References

- Aranthong, P. (2012). A study of the causal relationship of factors affecting the preparation for the central higher education admission examination of students in grade 6 in schools affiliated with the Kalasin School District Office, District 1Dissertation M.S. Srinakarinwirot University, Bangkok.
- Bandura, A. (1977). Social Learning Theory. New Jersey: Prentice-Hall.
- Bandura A. (1986), Social foundations of thought and action. In Cliffs, A.S.C.V.E.(Ed). NJ: Prentice-Hall.
- Bhanthumnavin, D. (1995). Ethical Tree Theory. Bangkok: National Institute of Development Administration.
- Bhanthumnavin, D. (2000). Importance of supervisory social support and its complication for HRD in Thailand. Psychology and Developing Societies A Journal, 12(2),155-167.
- Bhanthumnavin, D. (2005). Behavioral science research for individual and social development. Documentation of the Meeting "Use and Production of Psycho-Behavioral Science Research for the Benefit of Thai Society" . Bangkok: National Research Council.
- Bhanthumnavin, Dj. (2007). The report researches the causal factors of aspiring and aspirational behavior of middle school students along the lines of interactionist theory. Faculty of Social and Environmental Development, National Institute of Development Administration, Bangkok
- Bhanthumnavin, D. (2009). Developer Seminar Handouts In a project promoting the research and development of mental plurality based on the sufficiency economy philosophy. Bangkok: National Research Council.
- Bhanthumnavin, Dj. (2013). Causal factors and consequences of conscious risky behavior of secondary school students. Bangkok: National Research Commission.
- Bhanthumnawi,D. and Vanintanon, N. (1993). The mental and behavioral characteristics of adolescent students who are in a risky family and preventive setting. Journal of Behavioral Sciences, Institute of Behavioral Science Research, Srinakarinwirot University, 22(1).
- Blackkburn, S. (1994). Oxford Dictionary of Philosophy. Oxford University: United Academic Press.
- Boonpap Common, T. (2013). The role of new media in shaping the social values and ego of Thai youth in Bangkok. Bangkok: Graduate Business University Press.
- Boonpa S. (2019). Development management model to strengthen the self-sufficiency of middle school students. In schools affiliated to Bangkok. Dissertation Ph.D. Phayao University, Bangkok.
- Broom, L. and P. Selznick. (1973). Sociology. Singapore: Harper & Row.
- Bualua,K. and Bhanthumnavin, D. (2018). Behavioral focus puts the mind into the learning of undergraduates who are the first generation of families. Institute of Behavioral Science Research, Srinakarinwirot University, 10(2).

- Buasri, T. (2007). The integrated causal factors between family and mental training are related to the readiness to adapt to the good people of the offending youth. In Kanchanapisek House. B.A. Dissertation, National Institute of Development Administration. Bangkok.
- Chaisuwan, B., and Prajaknet P. (2015). New media habits of adolescents between the ages of 10-19 years. *Journal of Communication and Management*, National Institute of Development Administration, 1(1), 31-57.
- Chanchanakit, N. (2005). Integrated causal factors between family, social, and psychopathic traits associated with students' proper telephone use behavior. M.A. Thesis, National Institute of Development, Bangkok.
- Chandrawongsa, Y. (2015). Social support, human-environmental decency, and job engagement A case study of a flight attendant on one of the airlines. M.A. thesis Thammasat University, Bangkok.
- Chanprasad, T. (2011). Social structures associated with the violence that children and youth are subjected to in school. *Journal of Behavioral Sciences*, 2228-9453, 17(1).
- Charoenrat, L. (2012). Analysis of factors affecting the intellectual consumption behavior of high school students. District Office of Secondary Education Area District 2 with plurality group analysis methodology. M.A. Thesis Srinakarinwirot University, Bangkok.
- Chayutsahakij, N. (2014). Family support, meaning in life, and well-being in substance abuse offenders youth. Dissertation Prof. M., Chulalongkorn University, Bangkok.
- Choudthysong, C. (2017). Efficient operation with PDCA. Retrieved September 20, 2018 from <http://www.ktbgslife.kgs.co.th>.
- Cohen, J. (1977). *Statistical power analysis for the behavioral sciences*. New York: Academic press.
- Dan Paiboonphon, P. (2007). Education and self-reliance development of adolescent students. Thesis M.A. Srinakarinwirot University, Bangkok.
- Gurung R. A. R. (2006). *Health psychology A Cultural Approach*. Belmont: Thomson Wadsworth.
- Hakim, C. and Krongmang, K. (2020). Factors influencing the readiness to perform in the professional role of fourth-year nursing students *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing*. Police Nursing College Police Hospital, Royal Thai Police, 34(3).
- Hannok, W. (2001). The relationship between belief in self-power Self-control Attitudes towards delinquency versus delinquency of juvenile women in juvenile detention and protection facilities; Northeastern. M.S. Thesis Srinakharitwirot University, Khon Kaen.
- Hoyer W.D. and MacInnis D.J. (2010). *Consumer Behavior*. Ohio: South-Western Cengage Learning.
- Inthasit, N., Meekun, K., Somprasong, N., and Rasanon, T. (2020). Multi-level causal factors of academic administrative effectiveness of international standards schools affiliated with the Office of secondary education districts. in Bangkok. *Journal of Morjoro Ubon Paritud*, 5(2).
- Isarawat S. (1999). The nature of Thai child rearing, which affects self-learning Bangkok: Department of Education, Faculty of Social Sciences and Humanities, Mahidol University.

- Kamoluksathit, S. (2020). Guidelines for preventing and correcting juvenile re-offences in drug-related offenses based on factors that are predictors of criminality. *Journal of Ornithology Faculty of Humanities and Social Sciences Nakhon Sawan Rajabhat University*.7(1).
- Khanasri L. and Imwiangthong S. (2022). Linking using the student's method in a math class uses an open method. *Journal of MCU Buddhapanya Review*, 7(3),pp 69-80.
- Magnusson, D., & Endler, N. S., (Eds.). 1977. *Personality at the crossroads*. New York, NY: LEA.
- Malinil, K. (2009). Social factors associated with economically sufficiency behavior of middle school students. M.Sc. Dissertation Srinakarinwirot University, Bangkok.
- Mit Pracha, T. (2014). Factors influencing juvenile re-offending to find ways to develop youth after release. *Pathumthani University Academic Journal* 6(1).
- Namyathong, K. (2008). A study of causal relationship patterns of factors affecting the ability to overcome barriers of undergraduate students in the Faculty of Education. Thesis K.M. Srinakarinwirot University, Bangkok.
- Nansriwiseat, V. and Wongkumsin, T. (2014). Self-directed learning, social skills, and relationships for nursing students' support. A college of nursing is affiliated with the Ministry of Health. *Journal of Social Sciences and Humanities, University of Agriculture*, 40(1), 54-68.
- Nasongo J.W. and Musung L.L. (2009). The Implications of Nyerere's Theory of Education to Contemporary Education in Kenya. *Educational Research and Reviews*, 4(4),111-116.
- Office of the public Sector Development Commission and Thailand Productivity Institute (2005). *Technical manuals and administrative methods Modern management in accordance with good home affairs management practices.: Knowledge Management*. Bangkok: Bureaucratic Development Commission.
- Panthumwongsa, P. (2010). Developing understanding and access to the sufficiency economy philosophy and networking of youth in secondary schools using group processes. M.S. Thesis Somdet Chaopraya Rajabhat University, Bangkok.
- Patngan S. (2007). A study of the relationship between certain factors and the self-reliance values of professional diploma students. The commercial branch is affiliated with the Office of the Private Education Commission. In Bangkok. M.A. Dissertation, Srinakarinwirot University, Bangkok.
- Phankhawanich, N. (2014). Factors that contribute to the self-sufficiency of 3rd graders, District 4 Secondary School District Office. M.S. Thesis Naresuan University, Phitsanulok
- Pinpradit, N. (2014). Intelligent social trust index system research of university undergraduates in three southern border provinces.: Research and development of Thai behavioral systems. Bangkok: National Research Commission
- Rotter, J.B. (1966). Generalized expectancies for internal versus external control of reinforcement. *Psychological Monograph*, 80(1), whole issue.
- Sainhom, J. (2019). Management model developed to strengthen self-reliance of informal education students in Bangkok. Phayao University, Bangkok.

- Saisombat P. and Suwankiri D. (2022). Adaptation of the elderly under COVID-19. *Journal of MCU Buddhapanya Review*, 7(3), pp 100-114.
- Sanamkhet N. (2007). Having internal and external immunity associated with proper fellowship behavior of high school students. Dissertation M.S., National Institute of Development Administration, Bangkok.
- Solomon, M.R. (2007), *Consumer Behavior: Buying, Having, and Being* (7ed). New Jersey: Prentice Hall.
- Srifa, P. (2009). *Learning through internet media (E-Learning)*. Bangkok: Kasetsart University.
- Vanintanon, N., (2014). Research to develop general and ad hoc motivation measurements for use with Thai adolescents and directness assessments. *Journal of Behavioral Sciences*, 11(1),66-120.
- Vijayaram, N., Chaisenadallas, J., Nabkesorn, C., and Prathumsri, V. (2016). The relationship between psychosocial adaptation and positivity and self-efficacy in controlling adolescent aggressive behavior. Dissertation M.N.S. Burapha University, Chonburi.
- Wantaneyatrakoon, K., (2010). How important is motivation to teaching and learning?. Retrieved 20 May 2014 from http://www.lanna.mbu.ac.th/articles/intrinsic_Kh.asp.
- Wongsitisart S. (2006). Online media is a new channel for coverage of the Thai press. *Journal of Ramkhamhaeng*, 23(1), 43-69.

